

2010-11-25

Dnr 43-2010:2569

Skolbeslut för Grundskola

efter tillsyn av Domsjöskolan
i Örnsköldsviks kommun

2010-11-25

Rektorn vid Domsjöskolan

Vallvägen 1

892 40 Örnsköldsvik

Tillsyn i Domsjöskolan

Förskoleklass

Grundskola 1–6

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Domsjöskolan och Örnsköldsviks kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Domsjöskolan måste vidta åtgärder för att förbättra sina kunskapsresultat ytterligare. Av resultatsammanställning kan utläsas att resultaten på de nationella ämnesproven i år 5 väsentligt förbättrats i år jämfört de föregående fyra åren.

Rektorn behöver förbättra sin uppföljning och utvärdering av skolans resultat samt arbetet med särskilt stöd. Framförallt måste utvärdering och utvecklingsarbete omfatta alla ämnen.

Det framgår av skolans kvalitetsredovisning att Domsjöskolan påbörjat visst arbete för att förbättra skolans kunskapsresultat. En del av utvecklingsarbetet görs till exempel i så kallade lärgrupper. Rektorn är uppskattad av sin personal för sin tillgänglighet och för sitt pedagogiska ledarskap. Den del som ytterligare kan förbättras rör rektorns uppföljning av lärarnas undervisning.

Skolinspektionen har i tillsynen av Domsjöskolan identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Alla elever ges inte möjligheter att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen (Lpo 94, 2.2 Kunskaper och Mål att uppnå i grundskolan, Kursplanerna).
- Lärarna följer inte upp och utvärderar samt dokumenterar i tillräcklig omfattning elevernas kunskapsutveckling utifrån kursplanernas krav i samtliga ämnen (Lpo 94 2.7 Bedömning och betyg).
- Lärarna upprättar inte individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som uppfyller förordningens krav. De skriftliga omdömen som upprättas är inte aktuella. (7 kap. 2 § Grundskoleförordningen).
- Rektorn tar inte ett tydligt ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat avseende samtliga ämnen och av skolans arbete med elever i behov av särskilt stöd. Skolans kvalitetsredovisning uppfyller inte förordningens krav. (2 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar, Förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Rektorn ser inte i tillräckligt hög grad till att det på skolan bedrivs ett målinriktat arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav (14 a kap. 6–8 §§ skollagen, 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling).
- Rektorn tar inte ett tydligt ansvar för att elevers eventuella behov av särskilt stöd utreds (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Skolans åtgärdsprogram uppfyller inte författningarnas krav (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).

Bedömningarna redovisas i bilaga 2

Rektor och Örnsköldsviks kommun har ansvar för att skolans brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Örnsköldsviks kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Örnsköldsviks kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

Skolbeslut

Tillsyn i Domsjöskolan

2010-11-25

3 (3)

Dnr 43-2010:2569

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredaren Mårten Olsson och undervisningsrådet Ulrika Svedmark

På Skolinspektionens vägnar

Elisabeth Ahlgren

Enhetschef

Kjell Holmberg

Utredare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan

Bilaga 2 Tillsynsprotokoll och bedömningar för Domsjöskolan

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Örnsköldsviks kommun under hösten 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Domsjöskolan den 12 oktober 2010.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och skola/skolor, dels den information som samlats in under besöket. I Domsjöskolan intervjuades rektorn, lärare, annan personal, elever och föräldrar. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av skolan

Tabell 1.: Antal elever på Domsjöskolan

Domsjöskolan	Antal elever
Förskoleklass	51
Grundskola	291

Källa: Skolans rektor

Domsjöskolan är en av fyra grundskolor i Domsjö skolområde. I skolområdet finns två andra F-6 skolor och en 7-9 skola, Geneskolan, dit eleverna vid Domsjöskolan går efter årskurs 6. Domsjö skolområde samordnas av en skolområdeschef. På Domsjöskolan finns en rektor som ansvarar för förskoleklass, årskurserna 1-6 samt fritidshem.

Skolan finns i relativt nybyggda, moderna lokaler. Den är organiserad i fyra delar Havet, Solen, Elden och Skogen med vardera 70-90 elever. Även fritidshemmen finns i lokalerna.

Klasserna är åldershomogena förutom förskoleklass och årskurs 1 som bildar gemensamma grupper. Skolans fyra arbetslag är indelade enligt F-1, 2-3, 4 samt 5-6. I varje arbetslag finns en pedagogisk ledare som tillsammans med rektor och specialpedagog bildar skolans utvecklingsgrupp som träffas två timmar var annan vecka.

Tillsynsprotokoll för Domsjöskolan

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Alla elever ges inte möjligheter att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper och Mål att uppnå i grundskolan, Kursplanerna

Motivering:

I skolans kvalitetsredovisning redovisas resultaten från nationella prov för årskurs tre och årskurs fem, fördelat på pojkar och flickor. Av kvalitetsredovisningen för läsåret 2008/09 kan utläsas att 82 procent av pojkarna och 77 procent av flickorna i årskurs tre nådde kravnivån för provet i matematik, medan 78 procent respektive 72 procent klarade proven i svenska.

Avseende årskurs fem visar samma kvalitetsredovisning att pojkars och flickors resultat ligger relativt lika och att resultaten, det vill säga andelen som klarat proven, i de tre ämnena varierar mellan 68 och 80 procent.

Skolan har vidare gjort en sammanställning som visar elevernas resultat de senaste fem åren avseende nationella prov i årskurs fem. Sammanställningen omfattar provresultat i svenska, matematik och engelska. Resultaten visar att 82 procent av eleverna klarade kravnivån i samtliga dessa tre ämnen år 2010. Detta resultat var betydligt bättre än de tidigare fyra åren, 2006 - 2009 då resultatet låg på 57 – 59 procent.

Någon sammanställning som visar skolans resultat i övriga ämnen finns inte även om rektorn anger att lärarna följer sina elevers kunskapsutveckling i alla ämnen.

Skolinspektionen bedömer att ytterligare ansträngningar behövs för att förbättra skolans kunskapsresultat. En tydlig uppföljning som omfattar samtliga ämnen behövs. Rutiner samt utvärdering avseende särskilt stöd behöver också ses över och förbättras.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att utvärderingen av elevernas kunskapsutveckling vid Domsjöskolan måste förbättras. Lärarna måste följa upp, utvärdera och dokumentera elevernas kunskapsutveckling utifrån kursplanernas krav i samtliga ämnen.

Författningsstöd:

Lpo 94 2.7 Bedömning och betyg.

Motivering:

Av intervjuer framgår att lärarnas uppföljning, utvärdering och dokumentation av elevernas kunskapsutveckling har förbättrats över tid. Arbetet med skriftliga omdömen har dessutom inneburit att man nu mer än tidigare har fokus på de nationella målen. Det framgår dock att det varierar i vilken grad lärarna följer upp, utvärderar och dokumenterar elevernas kunskapsutveckling. Det varierar både mellan lärare och i omfattningen av ämnen. Intervjuer och granskade dokument visar också att kopplingen till kursplanernas mål kan förbättras.

Lärarnas regelbundna uppföljning, utvärdering och dokumentation av elevernas kunskapsutveckling är en förutsättning bland annat för att kunna upprätta individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen. Skolinspektionen bedömer därför att utvärderingen av elevernas kunskapsutveckling vid Domsjöskolan måste förbättras.

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering**Bedömning:**

Skolinspektionen bedömer att lärarna vid Domsjöskolan måste upprätta individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som uppfyller förordningens krav. De skriftliga omdömen som upprättas ska vara aktuella.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § Grundskoleförordningen.

Motivering:

På Domsjöskolan har väsentligt arbete lagts på hur skriftliga omdömen och individuella utvecklingsplaner (IUP) ska utformas. Genom bland annat arbete inom arbetslagen och s.k. lärgrupper har man kommit fram till hur de skriftliga omdömena ska formuleras. Skolinspektionen har tagit del av individuella utvecklingsplaner och skriftliga omdömen från Domsjöskolan.

Vid Domsjöskolan upprättas skriftliga omdömen enligt ett årshjul. Där beskrivs att lärarna har till september på sig att hålla utvecklingssamtal som grundar sig på skriftliga omdömen som upprättats i maj. Likaledes under andra halvan av läsåret då omdömen upprättas före jul och utvecklingssamtal ska hållas innan sportlovet. Eftersom det skriftliga omdömet ska beskriva elevens kunskaper i nuläget bedömer Skolinspektionen att ett skriftligt omdöme inte kan upprättas terminen innan utvecklingssamtalet.

Det skriftliga omdömet är i några fall en beskrivning av att eleven deltagit aktivt och eller visat intresse. De skriftliga omdömenas beskrivning av vad eleven behöver ut-

veckla vidare är i några fall alltför torftig. Att eleven ska fortsätta vara aktiv, ta initiativ eller visa intresse bedömer Skolinspektionen inte som tillräckligt konkret.

De individuella utvecklingsplanerna som Skolinspektionen tagit del av uppvisar brister. De framtidsyftande målen är inte alltid inriktade på de kunskaper och förmågor som ska utvecklas utan beskriver mer av göranden. Skolans insatser är kortfattat beskrivna och inte konkret kopplade till målen för utbildningen.

Bedömningsområde: Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektorn måste ta ett tydligare ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat avseende samtliga ämnen samt arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Rektorn kan också följa upp lärarnas undervisning i högre utsträckning än vad som nu sker. Skolan måste upprätta en kvalitetsredovisning i enlighet med förordningens krav.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar, 5 kap. grundskoleförordningen. Förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.

Motivering:

Rektorns roll är att leda kvalitetsarbetet på skolan, det vill säga följa upp, utvärdera och initiera förändringar inom de områden som har betydelse för måluppfyllelsen. Viktiga utgångspunkter för att kunna följa upp och utvärdera verksamheten är kunskap om hur undervisningen fungerar samt en överblick över elevernas kunskapsutveckling och resultat.

Tillsynen visar att rektorn vid Domsjöskolan i ringa utsträckning besöker lektioner för att följa upp lärarnas arbete. Rektorn beskriver att hon trots detta håller sig förtrogen med den dagliga verksamheten. De pedagogiska ledare som finns i varje arbetslag utgör exempelvis en viktig länk mellan lärare och rektorn. Utöver detta leder rektorn lärgrupper samt har flera kontaktytor med lärare och elever.

Specialpedagogen sammanställer och analyserar resultat från nationella prov. Resultaten och eventuella förbättringsinsatser diskuteras med lärarna inför ny termin. Individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen har varit ett område under utveckling. Framför allt de sistnämnda, de skriftliga omdömena, har tagit tid att implementera.

Som tidigare sagts saknas sammanställningar och utvärderingar av resultaten i samtliga ämnen. Detta är något som rektorn måste ansvara för att ta fram. Genom sådana och erforderliga analyser kan skolans arbete omprövas och resultatförbättringar ske. Även skolans arbete med särskilt stöd behöver följas upp och utvärderas så att önskvärda resultat nås.

I kvalitetsredovisningen för Domsjöskolan utvärderas ett antal områden enligt en modell kallad Problembaserad skolutveckling som tillämpas i Örnsköldsviks kommun. Kunskapsresultaten redovisas endast för tre ämnen: matematik, svenska och engelska. I redovisningen saknas en utvärdering av planen mot kränkande behandling. För stöd i utformningen av kvalitetsredovisning, se Skolverkets allmänna råd för kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. (SKOLFS 2006:18).

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte i tillräckligt hög grad ser till att skolans arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling kopplas till kartläggning av den aktuella situationen samt att skolans plan mot kränkande behandling inte uppfyller författningarnas krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 6–8 §§ skollagen, 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

Motivering:

Domsjö skolområde har en gemensam likabehandlingsplan. Den skolområdesövergripande planen innehåller generella mål, exempel på förebyggande åtgärder, rutiner vid misstänkt mobbning, ansvarsfördelning m.m. Det finns inget som hindrar att ett skolområde har en plan mot kränkande behandling och en likabehandlingsplan. Det är dock inte tillräckligt utan varje verksamhets specifika behov måste framgå.

Domsjöskolan har en mer specificerad plan som tar upp olika åtgärder som ska vidtas under året. Av planen framgår att elevenkäter genomförs som ett led i att kartlägga verksamheten. Förebyggande insatser kopplade till resultatet av kartläggningen saknas dock. Elevernas medverkan i arbetet med den årliga planen framgår inte.

För stöd i arbetet se Skolverkets allmänna råd för att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (SKOLFS 2009:38).

Enligt skollagen ska det upprättas en årlig plan mot kränkande behandling och enligt diskrimineringslagen ska det upprättas en likabehandlingsplan. Dessa planer kan slås samman till en.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektorn måste ta ett tydligare ansvar för att elevers eventuella behov av särskilt stöd utreds. Skolans åtgärdsprogram uppfyller inte författningarnas krav.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering:

Av skolans beskrivning av sin arbetsgång framgår inte tydligt vilken roll rektorn tar i arbetet med särskilt stöd. Tillsynen visar att rektorn på Domsjöskolan inte kommer in i arbetet förrän i det skede då STUG agerar. Enligt rektorn får hon information tidigare i de fall specialpedagogen bedömer att rektorn behöver känna till fallet. Den organisation som skolan har i arbetet med särskilt stöd medför att det inte är rektorn som initierar utredning och vid behov ser till att åtgärdsprogram utarbetas. Tillsammans med rektorns tydliga budskap om hur viktigt det är med åtgärdsprogram kan följden dessutom bli att lärarna upprättar åtgärdsprogram i fall när det inte behövs.

Enligt grundskoleförordningen är det rektorn som ska se till att åtgärdsprogram upprättas om det efter en rektorsinitierad utredning framkommer att en elev har behov av särskilt stöd. Rektorns ansvar för att se till att eventuella stödbehov utreds och att åtgärdsprogram vid behov utarbetas måste alltså förtydligas.

Skolinspektionen har tagit del av några exempel på åtgärdsprogram från Domsjöskolan. I åtgärdsprogrammen beskrivs behov, mål och åtgärder. I åtgärdsprogrammen anges inte hur åtgärder ska följas upp och utvärderas.

Målen som sätts upp i åtgärdsprogrammen skrivs i något fall: "... öka kunskaperna i matematik, svenska och engelska". Skolinspektionen bedömer att mål som uttrycks i termer av att något ska öka eller utvecklas inte är tillräckligt konkreta. Målen bör vara sådana att de insatser som beskrivs i åtgärdsprogrammet kan utvärderas.

Skolinspektionen bedömer att Domsjöskolan måste se över utformningen av sina åtgärdsprogram så att alla åtgärdsprogram uppfyller förordningens krav. För stöd i arbete med åtgärdsprogram hänvisar Skolinspektionen till Skolverkets allmänna råd för arbete med åtgärdsprogram (SKOLFS 2008: 25).